

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060303

SLUTLIGT BESLUT
2025-02-25
Stockholm

Mål nr
ÖM 5404-23

Sid 1 (4)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, slutliga beslut 2023-04-04 i mål nr M 391-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Antonsson Kraft AB,

Ombud: Advokat V.F.

Advokatbolaget sjutton34 Karlstad AB

Motpart

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

SAKEN

Avvisad ansökan om omprövning för moderna miljövillkor avseende Näsböle kraftverk i Valboån, Färgelanda kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS BESLUT

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens beslut och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt behandling.

Dok.Id 2108158

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Antonsson Kraft AB (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens beslut att avvisa bolagets ansökan om omprövning för moderna miljövillkor avseende Näsböle kraftverk och återförvisa målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning där. Bolaget har till stöd för sin talan gjort gällande att verksamheten vid Näsböle vattenkraftverk bedrivs med stöd av en dom från Valbo häradsrätt den 8 augusti 1906 och utvecklat skälen för detta i allt väsentligt på samma sätt som i mark- och miljödomstolen.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har medgett klagandes yrkandes om ändring för det fall Mark- och miljööverdomstolen anser att det är möjligt att pröva ansökan om moderna miljövillkor i sak. Länsstyrelsen har begärt att Mark- och miljööverdomstolen ger vägledning i frågan om hur mål rörande omprövning ska prövas när vattenverksamheten bara delvis omfattas av ett tillstånd.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS SKÄL

Mark- och miljödomstolen har avvisat bolagets ansökan om omprövning för moderna miljövillkor avseende Näsböle kraftverk. Domstolen har sammanfattningsvis bedömt att domen från Valbo häradsrätt är ett sådant tillstånd som avses i 5 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken men att den anläggning och verksamhet som är förknippad med vattenverket och elproduktionen inte prövades i domen och att den därför inte ger något rättskraftigt tillstånd för detta. Avsaknaden av ett rättskraftigt tillstånd för verksamheten i dess nuvarande utformning innebär enligt mark- och miljödomstolen ett hinder för omprövning av verksamheten för moderna miljövillkor. Eftersom bolagets ansökan inte innehåller ett yrkande om tillstånd och något samråd enligt 6 kap. miljöbalken inte gjorts, har domstolen kommit fram till att ansökan om omprövning inte kan tas upp till prövning och därför ska avvisas.

Mark- och miljööverdomstolen har i tre slutliga beslut den 21 mars 2024 i mål nr ÖM 13530-22, ÖM 13531-22 och ÖM 637-23 gjort vissa uttalanden av betydelse för mål om omprövning av vattenverksamhet för moderna miljövillkor. I besluten anförde Mark- och miljööverdomstolen att det inte torde finnas något hinder mot att frågan om det finns ett tillstånd eller en äldre rättighet som kan uppdateras med moderna miljövillkor provas som en fråga om processförutsättning, dvs. i den ordning som gäller för rättegångshinder. Mark- och miljööverdomstolen lade emellertid till att prövningen i sådant fall ska göras med utgångspunkt i vad sökanden har påstått om den omständighet som åberopas till grund för behörigheten att få sin sak prövad. Detta innebär att domstolen ska godta påståendet, om det inte är uppenbart att det inte kan leda till bifall.

I likhet med i de tre nämnda målen har mark- och miljödomstolen i detta fall prövat frågan om betydelsen av ett äldre tillstånd eller rättighet som en processförutsättningsfråga. Mark- och miljööverdomstolen finner inte anledning att frånga utgångspunkterna i de tidigare besluten. Vad sökandena påstått om de omständigheter som åberopas till stöd för domstolens behörighet ska alltså godtas, om det inte är uppenbart att vad som påståtts inte kan leda till bifall.

Bolaget har i målet gjort gällande att vattenverksamheten vid Näsbole kraftverk bedrivs med stöd av domen från Valbo häradsrätt som gäller som tillstånd enligt 5 § lagen om införande av miljöbalken. Mot denna bakgrund är det inte uppenbart att det inte är fråga om ett sådant tillstånd som kan ligga till grund för en omprövning för moderna miljövillkor. Mark- och miljödomstolen borde därmed inte ha avvisat yrkandet på den grunden utan tagit ställning till frågan som en del av prövningen i sak. Mark- och miljödomstolens beslut ska därför undanröjas och målet återförvisas till mark- och miljödomstolen för fortsatt behandling.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2025-03-25

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsråden Mikael Hagelroth, referent, och Li Brismo samt tekniska rådet Claes Becker.

Föredragande har varit Susanne Schultzberg.

SÖKANDE

Antonsson Kraft AB

Ombud: Advokat V.F.

Advokatbolaget sjutton34 Karlstad AB

SAKEN

Ansökan om omprövning för moderna villkor avseende Näsböle kraftverk
på fastigheterna X och Y i Färgelanda kommun

SLUTLIGT BESLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar ansökan.

2. Mark- och miljödomstolen fastställer prövningsavgiften till 15 550 kr. Avgiften är
betalad.

ANSÖKAN M.M.

Antonsson Kraft AB har yrkat att mark- och miljödomstolen, med beaktande av bestämmelserna i 5 a § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken och miljöbalkens 11 kap. 6 §, 11 kap. 27 § samt 24 kap 10 §, meddelar moderna miljövillkor för den vattenverksamhet som Sökanden med stöd av Valbo häradsrätts dom den 8 augusti 1906 bedriver på fastigheterna Färgelanda X och Färgelanda Y i form av Näsbole kraftverk.

Som en följd av yrkad omprövning har Sökanden även yrkat att mark- och miljödomstolen;

1. Fastställer arbetstiden, jämlikt 22 kap. 25 § miljöbalken, för att genomföra ansökta åtgärder till fem år.
2. Att tiden, jämlikt 24 kap 18 § miljöbalken, för oförutsedd skada ska framställas senast fem år efter arbetstidens utgång.
3. Bestämmer prövningsavgiften till 15 550 kr (15 000 + tilläggsavgift om 550 kr)
4. Medger Sökanden rätt att ombygga damm och kraftverk i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i denna ansökan och i enlighet med de villkor som framgår av detta tillstånd.
5. Fastställer att rätten att tillgodogörande av vattenkraften för framtiden ska vara förenad med X såsom strömfallsfastighet.
6. Fastställer sänkingsgränsen till + 90,73
7. Bestämmer att ansökan om översyn av villkoren och andra bestämmelser i enlighet med 22 kap. 29 § ska lämnas in till Mark- och miljödomstolen senast 40 år efter att dom i nu aktuell ansökan har vunnit laga kraft.
8. Fastställer att befintlig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel får bedrivas till dess nu aktuell prövning är klar d.v.s. till dess dom vunnit laga kraft. Därefter ska gälla de villkor som omfattas av kommande dom avseende nu aktuell ansökan om omprövning.

Sökanden har föreslagit att vattenverksamheten vid Näsbole vattenkraftverk förses med följande villkor såsom de slutligen utformats.

Allmänt villkor som gäller för både drift och anläggandet av nya delar

Arbetena och verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgett och åtagit sig i målet.

Villkor kopplade till anläggande av nya delar inom ramen för miljöanpassningen

1. En fiskväg/faunapassage ska anläggas och förläggas på höger sida om befintliga luckutskov och anslutande skibordsdamm 1.
2. Vid drift av kraftstationen ska fiskavledare hållas öppen och däri ska framläppas som lägst 0,05 m³/s och resterande mängd om 0,25 m³/s ska framläppas via fiskvägen/faunapassagen.
3. Den detaljerade och slutliga utformningen av fiskväg/faunapassage och dammkonstruktionen ska ske i samråd med Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
4. Ny betongdamm benämnd skibord 1 med krönhöjden + 90,83 och en längd om ca 65 m ska anläggas uppströms räknat från kraftstationen.
5. Vid befintlig dammlinje, uppströms skibord 1, ska uppföras ytterligare en damm benämnd skibord 2 med krönnivån + 90,80.
6. I direkt anslutning till skibord 2 ska anläggas en försänkning i betongdammen med tröskelnivån + 90,63.
7. Intaget till kraftverket ska vara försett med ett fingaller. Gallret ska ha en spaltvidd (fri öppning) av högst 18 mm och en lutning om ca 38 grader räknat från horisontalen.
8. Fingallret ska vara försett med flyktöppning i anslutning till gallrets nedströms ände.

Villkor kopplade till driften av kraftverket med tillhörande delar

- A. Den högsta tillåtna (maximala) vattenbortledningen till turbin som får ske är 8 m³/s.
- B. Sänkningsgränsen ska vid kraftverksdammen vara + 90,73.

- C. Vattnet uppströms Näsböle kraftverksdamm får ha den nivå som uppkommer vid dess fria lopp över överfallsdammarna.
- D. En minimitappning om 0,3 m³/s, eller tillrinningen i perioder med vattenföring under 0,3 m³/s, ska framläppas förbi kraftverket.
- E. Korttidsreglering får ej förekomma. Vattenkraftverket ska drivas som ett strömkraftverk där tillrinnande vatten ständigt framläpps. Förändringar i avledning via turbiner eller via regleringsanordningar ska ske genom tillämpande av mjuka övergångar.
- F. Arbetena ska bedrivas på sådant sätt att grumling och utsläpp till vatten hålls så låga som möjligt.
- G. Eventuella tillfälliga upplag ska ske inom särskilt markerad area, dock minst 10 meter från vattenområde. Området ska avstädas efter användning.
- H. Ett kontrollprogram ska upprättas och ges in till tillsynsmyndigheten senast två månader efter lagakraftvunnen dom. Kontrollprogrammet ska godkännas av Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Antonsson Kraft har i ansökan under rubriken *Nuvarande äldre rättighet som utgör grund för omprövning* anfört följande.

Näsböle och det fall som finns på platsen har länge utnyttjats för att utvinna kraft ur vattnet för olika verksamheter men dagens anläggning har sin grund i en dom från Valbo häradsrätt från år 1906. Det sökanden då ansökte om var att via s.k. häradssyn få de ändringar som genomförts vid den befintliga dammen godkända. De förändringar som hade gjorts var att man hade byggt om anläggningen till det utseende och funktion som den har idag. Efter genomförd häradsgång kom häradsrätten med sin dom, bilaga D 2 till ansökan. Domen innehåller en del villkor för verksamheten, primärt kopplade till flottningen som vid tiden pågick i Valboån. Vad gäller vattenhushållningen gäller endast ett villkor om att vattenreglering ska ske i förhållande till ett särskilt inhusget vattenmärke. Detta märke har i modern tid visat sig svårt att både hitta och mäta in.

Dock har Sökanden tillgång till handlingar från tidigare ägare av anläggningen (Vattenfall) som visar inmätta höjder av anläggningen. Dessa har inför denna ansökan kontrollerats och visat sig stämma samt kunna utgöra grund för nya inmätningar. Med grund i dessa omständigheter har det på platsen uppstått en reglering som innebär att man praktiserat en sänkningsgräns om 0,3 m under skibordet. Vad gäller hanteringen av större vattenmängder har skibordet hanterat detta och om detta inte har räckt så har de hydrauliska luckorna vid utskovsdammen använts.

Det stöd för dagens vattenverksamhet som finns är alltså en s.k. äldre rättighet av den betydelse och omfattning som framgår av 5 a § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken. Detta då det föreligger en s.k. häradsrättsdom. Det är denna äldre rättighet som nu ska omprövas och som ska erhålla moderna miljövillkor.

Mark- och miljödomstolen har i föreläggande lyft frågan om omfattningen av det åberopade tillståndet från år 1906 varvid Antonsson Kraft anfört följande.

Som angetts i ansökan om omprövning så är det för Näsbole kraftverk frågan om att tillstånd idag föreligger för dagens kraftverk i form av en häradsrätts dom. Detta är således vad som vanligen brukar betecknas för en äldre rättighet och den har genom regeln i 5 a § i lagen om införande av miljöbalken status som tillstånd. Detta är enligt Sökanden den formella kopplingen mellan häradsdomen och möjligheten till att ansöka om omprövning och det medför att det är häradsdomen och dess villkor som är utgångspunkten för domstolens prövning.

Sökanden uppfattar domstolens fråga i denna del som att det skulle vara oklart vad det är för vattenverksamhet och vilken omfattning av vattenverksamheten som aktuell dom ger rätt till. För att besvara denna fråga i detalj så önskar Sökanden först klargöra lite mera allmänt kring domen och de två handlingar som har lämnats in samt hur Sökanden ser på de legala förutsättningarna för tillstånd av aktuell typ.

Såsom domstolen är väl medveten om så är det frågan om en vattenverksamhet som har skapats utifrån klart andra premisser än de som råder idag. Egentliga tillstånd som vi känner dem idag är inte möjliga att erhålla förrän från och med äldre vattenlagens ikraftträdande år 1919. Dessa tillstånd såg annorlunda ut än vad de gör idag men ger ändå i klart högre omfattning svar på frågeställningar av typen dämningssgräns, vattenhushållning och liknande. Innan dess så har lagstiftningen i mångt och mycket varit mera inriktad på andra aspekter av vattenverksamheterna och där får det enligt Sökanden anses vara så att tidigare regler i princip enbart handlade dels om frågan om rådighet och dels om verksamheten medförde skada på andra närliggande intressen. Det är frågeställningar som får sägas ha varit del av de rättsliga diskussionerna och avvägningarna sedan i princip landskapslagarnas tid.

När man då kommer fram till tiden för när det nu aktuella kraftverket uppfördes, början av 1900-talet, så är det frågan om åtgärder som är genomförda efter det att 1880 års vattenförordning trädde i kraft. Och vad gäller denna lagstiftning så var det inte frågan om att söka några egentliga tillstånd. Den regel som i praktiken fanns var 10 § i aktuell förordning som får sägas medföra att nya dammar eller förändringar av dammar skulle anmälas hos domaren, vilket i praktiken avsåg den lokala häradsrätten. Denna regel är dock inte absolut utan lämnar för det första stort tolkningsutrymme för vilka ärenden som skulle anmälas och för det andra fanns i förordningen inga egentliga regler om att vattenverksamheter krävde tillstånd. 6 § samma förordning brukar i vissa sammanhang framhållas som en form av tillståndsregel men det är en regel som är svår att förhålla sig till då den egentligen enbart anger att den som anordnar byggnationer i vatten måste se till att den inrättas så att inte vattenregleringen skadar andra intressen. Således mera av en allmän hänsynregel än något annat och regeln liknar i denna del snarare dagens allmänna hänsynsregler i 2 kap. miljöbalken. Dock så klart på ett mindre preciserat sätt och det är i förordningen inte klarlagt vad som händer om en verksamhet ändå skapas i strid med aktuella regler. Enligt Sökanden så handlar istället den nu aktuella regelmassan helt om frågor om rådighet och negativ inverkan på närliggande intressen.

Konsekvenserna av dessa regler var att det var ett juridiskt utgångsläge som såg ut enligt följande. För det första så var det i mycket hög grad upp till verksamhetsutövaren att avgöra om en verksamhet faktiskt skulle hänskjutas till häradsrättens prövning. Långt ifrån alla verksamheter som uppfördes under denna tid kom att hanteras av domstolarna. Men för de fall som så faktiskt skedde för så gällde för det andra att häradsrätterna hade att efter ett stort mått av egen bedömning att avgöra hur målen skulle hanteras. Några konkreta regler som angav att domstolen skulle förse verksamheten med villkor för drift och liknande fanns inte i egentlig mening vilket gör att domar från häradsrätterna kan se väldigt olika ut. En del är ytterst konkreta i vad som anges kring verksamheten medan andra är mera allmänna. Det troliga är att häradsrätterna i dessa delar helt enkelt anpassade sig efter parterna i målets talan så till vida att en prövning som omfattade många motstridiga viljor och krav på hänsyn behövde regleras i detalj. Och tvärtom, saknades sådana intressen så var det inte någon mening med detaljreglering av vattnet utan då är domstolen många gånger mera allmän i sin prövning.

Denna bakgrund anser Sökanden måste finnas med när man går igenom den nu aktuella domen för Näsböle kraftverk. Denna dom består alltså i Valbo häradsrätts dom från år 1906. Domen är som brukligt för dessa domar uppdelad i först en redogörelse för synegången och därefter kommer själva domstolen dom. Och den finns på sid. 12 i domen. Häradsrätten får i denna del sägas ge sökanden i målet rätt att uppföra den damm och de byggnader som än idag finns vid kraftverket. De villkor som finns för verksamheten anges därefter och de har även av Sökanden sammanfattats på sid. 17 i den tekniska beskrivningen. Det är Sökandens uppfattning att tillståndet och de villkor som däri anges har medfört att dagens anläggning har det utseende och funktion som den har och vidare att vattenregleringen än idag bedrivs med beaktande av de i domen angivna villkoren.

Detta innebär rent konkret att dagens anläggning har ett tillstånd som till fullo omfattar den anläggning som idag finns på platsen och bedriver vattenverksamhet. De villkor

som gäller för detta tillstånd har Sökanden preciserat på sid. 17 i tekniska beskrivningen och några ytterligare begränsningar av vattenverksamheten finns inte.

Utöver de kompletteringsönskemål som framförts av domstolen har Länsstyrelsen inkommit med yttrande och anser att ansökan behöver kompletteras. Antonssons Kraft har i yttrande bemött även dessa kompletteringsönskemål.

SKÄL FÖR BESLUTET

Det åligger verksamhetsutövaren att visa att giltigt tillstånd finns. Antonsson Kraft har gett in och åberopat en dom från år 1906 från Valbo häradsrätt och gjort gällande att den ger tillstånd till nuvarande vattenverksamhet vid Näsbole kraftverk och att den kan ligga till grund för en omprövning för moderna miljövillkor.

Häradsrätten hade att tillämpa då gällande Kunglig förordning om jordägares rätt över vattnet å hans grund; given Stockholms slott den 30 december 1880 (vattenrättsförordningen).

Av 5 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken (MP) framgår att bl.a. tillstånd, godkännanden och lagligförklaringar ska fortsätta att gälla om de har meddelats med stöd av bestämmelser i de lagar som upphävts genom miljöbalken eller äldre lagar. Besluten ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken. Avgöranden meddelade enligt vattenrättsförordningen omfattas av bestämmelsen och fortsätter således att gälla efter ikraftträdandet av miljöbalken. Enligt 24 kap. 1 § miljöbalken är ett tillstånds bindande verkan begränsat till de frågor som har prövats i domen eller beslutet. För att avgöra vilken rättsverkan ett äldre tillstånd har måste en bedömning ske utifrån de regler som gällde när det meddelades.

Nedan återges 10 § i 1880 års vattenrättsförordning.

Vill någon för vattenverk göra ny eller förändra äldre damm, göre anmälan därom hos domaren med uppgift å vattendraget och den fastighet, å vars grund byggnaden skall göras, samt socken och härad, vartill fastigheten hör.

Domaren begäre hos Konungens Befallningshafvare förordnande för lämplig person att i avseende å företaget bevaka talan, till betryggande av det allmännas rätt, och förfare i övrigt på sätt i 19 och 20 §§ stadgas angående utsättande av syn på stället, kungörelse om tiden för häradsrättens sammanträde samt tillkallande av sakkunnig man för avvägning eller annan undersökning av vattendrag med dess av- och tillopp, ovan eller nedan.

Efter det saken sålunda vunnit nödig utredning med alla tillhörande omständigheter, bestämme rätten, om och under vilka villkor byggnaden må inrättas, så att annan i sin rätt därav ej må förnärmas, huruvida och till vad storlek dammlucka bör anbringas, vid vilka tider den skall hållas öppen, och huru vattenmärke till utvisande av lovliga vattenhöjden bör på vattenverks ägarens bekostnad inhuggas i berg, jordfast sten eller annat fast föremål, med vad övrigt må finnas nödigt föreskriva. Är fråga om att för tillgodogörande av vattenfall eller fors göra ny eller förändra äldre damm i kungsådra, skall rätten, innan slutligt utlåtande meddelas hänvisa den, som dammen göra eller förändra vill, att söka Konungens tillstånd till företaget.

Vattenrättsförordningen angav inte särskilt att anmälan och förprovning skulle avse med en dammanläggning samhöriga anordningar. Det var dock möjligt att låta provningen omfatta även sådana anläggningar. (Se MÖD 2013:50, med hänvisning till NJA 1904 s. 58).

Mark- och miljödomstolen har gått igenom domen från år 1906 vilken får anses utgöra ett sådant tillstånd som avses i 5 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken. Häradsrätten prövade vissa ändringar av befintlig damm. Domen innehåller ingen redovisning eller några uppgifter om vattenverket. I förrättningshandlingen inför domen noteras att vattenkraften nyttjades till en kvarn och en såg med hyvleri (s. 11). Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att den anläggning och verksamhet som

är förknippad med vattenverket och elproduktionen inte prövades i domen och att domen därmed inte ger något rättskraftigt tillstånd för detta, vilket i och för sig inte måste betyda att denna drift var otillåten (jfr MÖD 2013:50). Omständigheterna är inte liknande de i rättsfallet MÖD 2018:14 där Mark- och miljööverdomstolen ansåg att tillstånd fanns för vattenverk. Avsaknaden av rättskraftigt tillstånd innebär att för att kunna pröva en ansökan om moderna miljövillkor måste Antonsson Kraft också söka tillstånd avseende nuvarande verksamhet som inte omfattas av domen från år 1906 (jfr prop. 2017/18:243 s. 164). Bolaget har inget yrkande om sådant tillstånd i målet. Det är inte meningsfullt att processledningsvis efterfråga ett sådant yrkande eftersom det måste föregås av samråd enligt 6 kap. miljöbalken och sådant samråd har inte gjorts inför ansökan. Det är heller inte lämpligt att dela upp prövningen på något sätt utan enligt praxis ska en samlad prövning göras av hela verksamheten.

Av det anförda följer att ansökan ska avvisas.

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att sätta ned tidigare beslutad prövningsavgift.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (MMD-11)

Överklagande senast den 25 april 2023.

Stefan Mattsson

Sofia Book

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Stefan Mattsson, ordförande, och tekniska rådet Sofia Book.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress, e-postadress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se